

Programma Toekomstboerenconferentie

Zaterdag 23 maart 2024, Eemlandhoeve

- 9:00 inloop
- 9:30 algemene ledenvergadering vereniging Toekomstboeren

10:30 plenaire opening:

Met Toekomstboeren werken wij in het hart van de agroecologische beweging. Wat is onze opdracht? Hoe kunnen we midden in politieke- en klimaatcrises als agroecologische praktijkmensen de beweging voeden en verstevigen? Activist Roos Saat deelt haar kijk op de boerenprotesten, Jan Douwe van der Ploeg reflecteert op hoe we als boeren tegen elkaar uit worden gespeeld in wat de stikstof crisis werd genoemd en Wim Moyart bezingt hoe we als internationale boerenorganisaties samen optrekken binnen La Via Campesina.

11:30 workshopronde 1

13:00 lunch

14:30 workshopronde 2

16:00 plenaire afsluiting

16:30 borrel

Workshopronde 1 11:30 - 13:00

1 AGROECOLOGIE: WAT ZIJN ONZE NIET-MATERIELE DRIJFVEREN?

Waarom zijn wij boer? Het gaat ons niet (alleen) om geld, kilo's en product. Het gaat ons ook om.....? In deze dialoog wisselen we uit over wat ons drijft om als agroecologisch boer te werken. Eerst luisteren we naar Ellen Willems van de stadsboerin Doetinchem, zij heeft haar boerderij stevig weten te verankeren in haar gemeente met niet-materiële waarden als uitgangspunten. Daarna hebben we, onder leiding van agroecologisch tuinder Els Hegger, een open dialoog vanuit ervaringen en open vragen. Wees welkom!

Els Hegger
(agroecologisch tuinder van Aardigh), Ellen Willems (Stadsboerin Doetinchem, o.v.b.)

2 AGROECOLOGIE IN DE MELKVEEHOUDERIJ

Op welke manier kunnen melkveehouders hun boerderij zo organiseren dat ze meer autonomie krijgen, minder afhankelijk worden van toeleveranciers en verwerkers, meer vrijheid en (nog) werkvreugde? Natuurlijk is hoe je dit invult per plek verschillend, maar de onderliggende behoefte voor meer soevereiniteit en meer verbinding met natuur, dier, Bodemleven en misschien ook burgers? Zijn toffe onderwerpen om gedachten over uit te wisselen. Joanne Malatoux start een agroecologische melkveehouderij waarbij alle zuivel in eigen hand verwerkt gaat worden en burgers mee financieren. Marco van Liere is al dertig jaar biologisch melkveehouder en werkt heel actief samen met Bodemleven om zijn boerderij veerkrachtiger te maken voor de klimaatcrisis.

Joanne (burgerboerderij de Patrijs) o.v.b.), Marco van Liere (biologisch melkveehouder) en Floor de Kanter (biologisch melkveehouder) (o.v.b.)

3 MOBIELE WERKPLAATS VOOR AGROECOLOGIE

Geïnspireerd door Farmhack UK, Atelier Paysan, Boer Bricoleur en vele creatieve knutselaars en bouwers werken wij aan zelfbouw technieken om de landbouw mensvriendelijker, fossiel vrijer, en autonomer te maken.

Tijdens deze workshop van de mobiele werkplaats presenteren we De Kar: onze mobiele aanhangwagen die zich gaat verplaatsen van boerderij naar boerderij voor boerenklussen en het bouwen en repareren van gereedschap. Doe je mee?

Will van Twuijver (mobiele werkplaats groep Toekomstboeren)

4 POSITIE TOEKOMSTBOEREN OP LAND

We willen dat er meer ruimte komt voor agroecologie en daarom moet toegang tot land anders geregeld gaan worden. Met de landwerkgroep van Toekomstboeren hebben we verhalen verzameld, ervaring opgedaan, in netwerken gezeten. Nu is het tijd om ons helder uit te spreken. We werken gezamenlijk een krachtige Toekomstboeren positie/boodschap uit op land. We gaan daarbij uit van: 1) Een gemeenschappelijk ideaal; 2) De definitie van het probleem; 3) Illustratie van de gevolgen; 4) Oplossing van het probleem en 5) Call to action. Werk je mee? Graag!

Landwerkgroep Toekomstboeren

5 ZELF PLANTGOED OPKWEKEN VOOR MEER AUTONOMIE

Hoe kunnen we als tuinders minder plantjes kopen van de kweker en meer zelf opkweken? Tuinder Joel Diepeveen van de Eemlandhoeve Moestuin kweekt ál zijn plantgoed zelf op. Hij laat zien hoe hij dit doet met beperkte ruimte en slim gebruik van zelf gebouwde infrastructuur. Na de demo van Joel hebben we een dialoog om ervaringen uit te wisselen over het zelf opkweken van plantgoed.

Tuinder Joel (Eemlandhoeve Moestuin), Vincent Oberdorf (tuinder tuin Kansrijk en leernetwerk eigen opkweek

Workshopronde 2 14:30 - 16:00

1 SLOGANS MAKEN VOOR AGROECOLOGIE

We voelen allemaal dat ons werk als agroecologische boeren belangrijk is, maar hoe komt de rest van de wereld dat te weten? Tijdens de klimaatmars, bijvoorbeeld, merken we dat het tof is ons ook in geluid uit te kunnen drukken. Tijdens deze workshop werken we samen, vrijblijvend, aan mooie zinnen, slogans, en yells, voor agroecologie. Onder leiding van activist, zanger, en agroecologisch boer Yanina Willet.

Yanina Willet
(agroecologie beweging)

2 SEED SOVEREIGNTY

The rights of peasants to save, share, and use their own seeds is at stake as European law is allowing multinationals to patent seed properties. Agrobiodiversity is at stake, at times where we NEED to be able to keep our own seeds otherwise we will be way too vulnerable to climate crisis. Not just peasants producers are at risk, but society at large as local farmer led gene diversity is vital to our survival. Grietje is a seed activist and organic seed breeder. She will explain the current situation on European (patent) laws and what we can still do. Eduard is CSA farmer in Amsterdam and very active in food sovereignty networks and was very involved in ngo ASEED which is all about seed sovereignty.

Grietje Raaphorst
-Travaille (Nordic Maize Breeding en Toekomstboeren seed sovereignty werkgroep) en Hernández Nualart (Pluk CSA en seed sovereignty werkgroep Toekomstboeren)

3 NO-DIG IN DE PRAKTIJK

No-dig is volop in ontwikkeling. Hoe kunnen we onze no-dig tuinderijen meer zelfvoorzienend maken? Welke ervaringen hebben we met zelf compost maken, het gebruik van verschillende mulchmaterialen, levende bodembedekking ed? Op de Eemlandhoeve moestuin gaan we kijken hoe Joel zijn tuinderij in 6 jaar heeft doorontwikkeld. Ook gaan we met elkaar in de bodem kijken. We weten dat no-dig van meerwaarde is voor de natuur en voor het bodemleven, Hoe kunnen we dit in het veld eenvoudig meten en zichtbaar maken? We willen met elkaar gaan meten, monitoren en onderling uitwisselen. Doe je mee?

Jeannette Oppedijk van Veen (tuinderij de Mijmering en Toekomstboeren no-dig werkgroep), Joel (tuinder van Eemlandhoeve moestuin)

4 DE STEM VAN AGROECOLOGIE OP DE BOERENPROTESTEN

Tot nu toe was het geluid van kleinschalige en agroecologische boeren vrijwel afwezig op boerenprotesten. De recente protesten in Brussel hebben hier verandering in gebracht. Hier werden de protesten geleid door een internationale coalitie van de kleinschalige boeren, bestaande uit de Europese Coördinatie van La Via Campesina, Toekomstboeren en andere La Via Campesina boerenorganisaties. Hoe stellen we ons op als agroecologische beweging in het verrechte klimaat in de Nederlandse context? Dialoog met o.a. Roos Saat (Toekomstboeren en XR Landbouw) en Leonardo van den Berg (La Via Campesina)

Roos Saat
(Toekomstboeren en XR Landbouw) en Leonardo van den Berg (La Via Campesina)

5 ACTIEPLAN: BETERE PACT VOOR AGROECOLOGISCHE BOEREN

In dit gesprek kijken we naar hoe het zit met het Didam Arrest, waarin staat dat pachtgronden openbaar uitgegeven moeten worden. We horen de gevolgen daarvan in de praktijk aan de hand van drie gevallen. Daarna maken we een actieplan om de negatieve gevolgen van dit arrest voor agroecologische boeren politiek te agenderen, inclusief aanbevelingen die ervoor kunnen zorgen dat het arrest wel goed uit gaat pakken voor agroecologische boeren.

Landwerkgroep
Toekomstboeren